

KONTROLLNIMEKIRI RIIKLIKELE KONTAKTPUNKTIDELE

*kvaliteetse patsienditeabe
andmiseks piiriüleses
tervishoius¹*

Kontrollnimekiri riiklikele kontaktpunktidele

kvaliteetse teabe andmiseks piiriüleses tervishoius¹

Patsientide organisatsioonid

Direktiivis 2011/24/EL* rõhutatakse, et asjakohane ja selge teave piiriülese tervishoiu* kõigi aspektide kohta on vajalik, et võimaldada patsientidel ka tegelikult kasutada oma õigusi. Liikuvatele patsientidele sellise teabe andmise eest vastutavad põhiliselt piiriüleste tervishoiuteenuste riiklikud kontaktpunktid*.

Peale selle on riiklikud kontaktpunktid kohustatud teavitama patsiente kaudselt, andes teavet teistele piiriüleses tervishoius* osalejatele, näiteks tervishoiuteenuste osutajatele, riiklikele tervishoiuteenistustele* või ravikindlustuse pakkujatele* ja patsientide organisatsioonidele.

Allpool esitatud dokumendiga laiendatakse kontrollnimekirja kvaliteetse teabe andmiseks patsientide organisatsioonidele.

Vastutuse välistamine

Käesolev dokument koostati kooskõlas tervisevaldkonna tegevusprogrammiga aastateks 2014–2020 erilepingu raames, mis sõlmiti Euroopa Komisjoni volituse alusel tegutseva Tarbija-, Tervise-, Põllumajandus- ja Toiduküsimuste Rakendusametiga (Chafea). Dokumendi sisu kajastab töövõtja seisukohti ja selle eest vastutab üksnes töövõtja. Seda ei saa mingil juhul käsitada Euroopa Komisjoni ja/või Chafea või ükskõik millise teise Euroopa Liidu asutuse vaadete kajastusena. Euroopa Komisjon ja/või Chafea ei taga käesolevas dokumendis esitatud andmete täpsust ega võta vastutust nende andmete kolmandate isikute poolse mis tahes kasutamise eest.

¹ Kontrollnimekirjas kasutatud mõisted, mis on tähistatud tärniga (*), on määratletud ja lahti seletatud lisatud tähestikulises sõnastikus.

① Patsiendiõigused piiriüleses tervishoius

1.1 Patsientide õigused

- ✓ Selgitage patsientide organisatsioonidele, mida õigus piiriülesele tervishoiule* täpselt tähendab.
- ✓ Selgitage, et piiriülese tervishoiu* teenuste saamiseks on kaks võimalikku viisi: direktiivi 2011/24/EL* alusel või sotsiaalkindlustusmääruste (EÜ) nr 883/2004 ja 987/2009* alusel.
- ✓ Andke teavet nii direktiivi 2011/24/EL* kui ka sotsiaalkindlustusmääruste (EÜ) nr 883/2004 ja 987/2009* (materiaalse, isikulise ja geograafilise) kohaldamisala kohta.
- ✓ Andke teavet kummagi ELi õigusakti üldpõhimõtete kohta. Näited.
  - „Sotsiaalkindlustusmääruste (EÜ) nr 883/2004 ja 987/2009 alusel on patsientidel õigus välismaal tekkinud ravikulude katmisele, justkui patsient oleks kindlustatud asjaomase riigi sotsiaalkindlustussüsteemis.“
  - „Direktiivi 2011/24/EL alusel on patsientidel õigus välismaal tekkinud ravikulude katmisele, justkui patsient oleks saanud ravi oma päritoluriigis.“
- ✓ Eristage selgesti planeerimata ravi* ja plaanilist ravi* välismaal.
- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone, millisteks tervishoiuteenusteks on vaja eelluba* (nii sotsiaalkindlustusmääruste (EÜ) nr 883/2004 ja 987/2009* alusel kui ka direktiivi 2011/24/EL* alusel).

Kui avaldatakse selliste tervishoiuteenuste nimekiri, mille saamiseks on nõutav eelluba,* tuleks esitada viide sellele või see avaldada.
- ✓ Andke teavet, millistes olukordades peab riiklik tervishoiuteenistus* / tervisekindlustuse pakkuja* taotletava eelloa* andma (nimelt kui ravi on patsiendi päritoluriigi sotsiaalkindlustusõigusaktide kohaselt kaetud, ent päritoluriigis ei suudeta seda meditsiiniliselt põhjendatud tähtaja jooksul osutada).
- ✓ Viidake selgelt patsiendi sotsiaalkindlustusmääruste* ja direktiivi 2011/24/EL* kohasele õigusele lasta katta välismaal tekkinud kulud täiel määral või osaliselt oma päritoluriigi riiklikul tervishoiuteenistusel* / tervisekindlustuse pakkujal*.
- ✓ Andke teavet hüvitamise ja kulude kohta nii sotsiaalkindlustusmääruste (EÜ) nr 883/2004 ja 987/2009* alusel kui ka direktiivi 2011/24/EL* alusel.

- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone kaebuste esitamise korrast ja õiguskaitsese taotlemise mehhanismidest.
- ✓ Viidake võimalikele konkreetse riigi õigusaktidest tulenevatele välismaal ravi saamise õigustele, näiteks piirialade jaoks ette nähtud riiklike tervishoiuprojektide raames.

1.2. Direktiiv 2011/24/EL* võrreldes sotsiaalkindlustusmäärustega*

- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone kummagi võimaliku valiku erinevatest tagajärgedest kaetud tervishoiuteenuste ulatuse, ravi saamise tingimuste ning ka finantsmõju mõistes.
- ✓ Kirjeldage nii direktiivi 2011/24/EL* kui ka sotsiaalkindlustusmääruste (EÜ) nr 883/2004 ja 987/2009* kohase piiriülese tervishoiu* eeliseid ja puudusi.
- ✓ Rõhutage direktiivi 2011/24/EL* ning sotsiaalkindlustusmääruste (EÜ) nr 883/2004 ja 987/2009* alusel kohaldatavate määrade ja maksemeetodite erinevusi.
- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone sotsiaalkindlustusmääruste (EÜ) nr 883/2004 ja 987/2009* prioriteetsusest, eeldusel et määruste sätete alusel eelloa* andmise tingimused on täidetud, välja arvatud juhul, kui patsient esitab sõnaselge taotluse.

② Tervishoiuteenuste laiem valik

- ✓ Andke patsientide organisatsioonidele teavet teie riigis kättesaadava ravi kohta. Lisaks teavitage patsientide organisatsioone teises ELi*/EMP* riigis kättesaadavast ravist. Hankige see teave asjaomase riigi riiklikult kontaktpunktilt*.
- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone patsientide võimalustest püüda saada eelluba* sotsiaalkindlustusmääruste (EÜ) nr 883/2004 ning 987/2009* alusel raviks, mis ei ole kaetud patsiendi päritoluriigi* sotsiaalkindlustusskeemi kohaselt, kuid on siiski ravi osutava riigi* sotsiaalkindlustusõigusaktides sätestatud haigushüvitiste hulgas.

Teavitage patsientide organisatsioone sellest, et kui ravi on ette nähtud sotsiaalkindlustusalastes määrustes* või direktiivis 2011/24/EL,* peab see olema patsiendi päritoluriigi sotsiaalkindlustusskeemi kohaselt kaetud haigushüvitiste hulgas (*näiteks seoses taotletava eelloa* andmise kohustusega*

põhjendamatu viivituse korral), millest ei tulene, et välismaal peab olema täpselt sama raviprotseduur. Kui ravi ise on kaetud, on patsiendil õigus saada välismaal samaväärset ravi, isegi kui selle osutamisel kasutatakse uusi võtteid ja meetodeid või alternatiivseid protseduure. Need ravivõtted peaksid siiski olema tänapäevased ja põhinema rahvusvahelisel tasandil väljendatud teaduslikel seisukohtadel. Peale selle peab ravi olema ravi, mida peetakse riigi ja rahvusvahelisel tasandil teaduse seisukohast tavaliseks raviks (vt kohtuasi C-157/99, Smits-Peerbooms).

- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone direktiivi 2011/24/EL artikli 7 lõike 4 kohastest kindlustajaliikmesriigi* võimalustest otsustada hüvitada muud seonduvad kulud, nagu näiteks majutus- ja reisikulud või lisakulud, mis võivad tekkida puuetega isikutel.
- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone sellest, et direktiivi 2011/24/EL* alusel soodustatakse riikidevahelist koostööd (nt Euroopa tugivõrgustike* või e-tervise lahenduste loomise kaudu), et anda patsientidele, kes vajavad spetsiifilist ravi või kellel on harva esinev haigus, võimalus teha valik suurema hulga tervishoiuteenuse osutajate seast ja pääseda hõlpsamini juurde välismaal pakutavale alternatiivsele või spetsiifilisele ravile.

③ Tervishoiuteenuste kasutamine välismaal

- ✓ Andke teavet ravijärjekordade kohta.
- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone sellest, kas eriarstiabi saamiseks on vaja perearsti* saatekirja.
- ✓ Andke teavet välisriikide patsientide vastuvõtmise võimalike piirangute kohta.
- ✓ Andke teavet teie riigi haiglate juurdepääsetavuse kohta.

④ Patsientide valmistumise olulisus

- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone sellest, kui oluline on see, et patsiendid on enne välismaal tervishoiuteenuste kasutamist end sellega korralikult kurssi viinud ja selleks ette valmistunud.

Piiriülese tervishoiu kasuks otsustamise eel

- *Patsiendid peaksid enne ravi saamiseks välismaale sõitmist tegema endale selgeks oma õigused piiriülesele tervishoiule* nii sotsiaalkindlustusmääruste* kui ka direktiivi 2011/24/EL* alusel.*

- *Patsiendid peaksid viima end korralikult kurssi finantsmõjuga ja kulude katmise tingimustega.*
- *Patsiendid peavad viima end põhjalikult kurssi ravikuludega, mida nad peavad maksma eraisikuna ja ise kandma.*
- *Patsiendid peavad teadma asjaolu, et sageli võidakse nõuda eelluba* patsiendi päritoluriigi riiklikult tervishoiuteenistusest* / ravikindlustuse pakkujalt*.*
- *Kui patsient reisib päritoluriigi riikliku tervishoiuteenistuse* / ravikindlustuse pakkuja* väljastatava kehtiva Euroopa vormita S2,* peab ta teadma, et maksab ravi eest ise. Patsient saab hüvitamist taotleda ainult tagantjärele, kui ta koju naaseb.*
- *Patsient peab tegema endale selgeks, millist ravi ta soovib saada, samuti tervishoiuteenuse osutaja või haigla, kelle juurde / kuhu ta soovib minna.*
- *Patsient peab tegema endale selgeks, kas on vaja perearsti* saatekirja.*
- *Patsient peab olema teadlik, kui oluline on erareisikindlustus või täiendav ravikindlustus.*

Ravi saamiseks välismaale sõitmise eel

- *Patsient peab olema põhjalikult kursis oma õigusega saada teavet enne nõusoleku andmist.*
- *Patsiendid peavad olema teadlikud, kui oluline on edastada ravidokumendid välismaal tervishoiuteenuste osutajale, ja arvestama võimalusega, et nad peavad korraldama nende dokumentide kirjaliku tõlke.*
- *Patsiendid peavad arvestama võimalusega, et nad peavad korraldama ise suulise tõlke, kui nad ei räägi sama keelt kui tervishoiuteenuse osutaja või meditsiinitöötajad välismaal.*
- *Patsiendid peavad olema teadlikud, kui oluline on ravi järjepidevuse tagamiseks koju naasmisel korraldada järelravi.*

Välismaal ravi saamise ajal

- *Patsiendid peavad olema teadlikud, kui oluline on,, et välismaal raviv tervishoiuteenuste osutaja koostaks kas kirjalikud või elektroonilised ravidokumendid.*
- *Patsiendid peavad olema teadlikud, kui oluline on, et nad võtaksid kaasa ja hoiaksid alles kõik dokumendid, mille nad peavad esitama hüvitise saamiseks hiljem päritoluriigi riiklikule tervishoiuteenistusele* / ravikindlustuse pakkujale*. Teatavatel juhtudel peab patsient esitama nende dokumentide tõlked.*

Välismaal ravi saamise järel

- *Patsiendid peavad teadma oma õigust kohalike patsientidega võrdsele ravi hinnale.*
- *Patsiendid peavad olema teadlikud, kui tähtis on teavitada ravivat tervishoiuteenuste osutajat sellest, kui nad kavatsevad kasutada teenuseosutaja välja kirjutatud retsepte oma päritoluriigis.*
- *Patsiendid peavad olema teadlikud, kui oluline on korraldada välismaal raviva tervishoiuteenuste osutaja koostatud ravidokumentide patsiendi päritoluriigi tervishoiuteenuste osutaja(te)le edastamine.*

⑤ Euroopa tugivõrgustikud

- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone Euroopa tugivõrgustike* olemasolust.

⑥ Patsientide organisatsioonid

- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone Euroopa Patsientide Foorumi olemasolust ja ülesannetest.
- ✓ Veenduge, et patsientide organisatsioonid on teadlikud võimalusest pöörduda teise ELi*/EMP* riigi riikliku kontaktpunkti* poole, et saada rohkem teavet asjaomases riigis asuvate patsientide organisatsioonide kohta.

⑦ Patsiendiõigused

- ✓ Andke patsientide organisatsioonidele teavet patsiendiõigustest piiriüleses tervishoius* direktiivi 2011/24/EL* alusel.
Patsiendiõigused hõlmavad alljärgnevat.
  - Õigus saada teavet nii patsiendi päritoluriigi* riiklikult kontaktpunktilt* kui ka ravi osutava riigi* riiklikult kontaktpunktilt*.
  - Õigus saada teavet enne nõusoleku andmist ja saada teatavat teavet välismaal tervishoiuteenuste osutajalt.
  - Õigus maksta kohalike patsientidega samu tasusid.
  - Õigus isikuandmete kaitsele.
  - Õigus nõuda juurdepääsu ravidokumentidele ja nende edastamist.
  - Õigus läbipaistvale kaebuste esitamise korrale ja läbipaistvatele õiguskaitsse taotlemise mehhanismidele.
  - Õigus haiglate juurdepääsetavusele.
- ✓ Andke välisriikide patsientide organisatsioonidele teavet patsiendiõiguste kohta teie riigi riiklike õigusaktide alusel. Lisaks andke kohalikele patsientide organisatsioonidele teavet patsiendiõiguste kohta teistes ELi*/EMP* riikides. Hankige see teave asjaomase riigi riiklikult kontaktpunktilt*.

⑧ Riiklikud kontaktpunktid

- ✓ Teavitage patsientide organisatsioone riiklike kontaktpunktide* olemasolust ja ülesannetest.
- ✓ Eristage teavet, mida peab andma patsiendi päritoluriigi* või kindlustajaliikmesriigi* riiklik kontaktpunkt, ja teavet, mida peab andma ravi osutava riigi* riiklik kontaktpunkt*.

